

Deri Kanseri ve Güne? Bilgi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Deri Kanseri ve Güne? Bilgi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19688>

Özet

Deri Kanseri ve Güneş Bilgi Ölçeği (Skin Cancer and Sun Knowledge Scale - SCSKS), bireylerin cilt kanseri riskleri, önlenmesi ve güneşten korunma yöntemleri hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması, 2016 yılında Haney ve arkadaşları tarafından hemirelik öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu psikometrik test, özellikle sağlık profesyonelleri aday olan popülasyonların güneş saflığı bilincini değerlendirmek ve eğitim ihtiyaçlarını belirlemek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, toplam 25 maddeden oluşmaktadır ve bilgi eksikliklerini saptamada etkili bir ölçüt sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Deri Kanseri, Güneş Bilgisi, Güneşten Korunma, Sağlık Eğitimi, Deri Kanseri Bilinci, Hemirelik Öğrencileri, Psikometrik Test.

Yazarlar

Meryem Öztürk Haney, Zeliha Bahar, Ayşegül Beşer, Gülbin Arkan, Burcu Cengiz.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, katılımcıların deri kanserinin etiyolojisi, risk faktörleri, erken teşhis yöntemleri ve doğru güneşten korunma uygulamaları hakkındaki mevcut bilgi düzeylerini objektif olarak saptamaktır. Orijinal ölçek, bu alandaki eğitim programlarının etkinliğini ölçmek ve halk saflığı girişimlerini yönlendirmek için tasarlanmıştır. Türkçe uyarlama çalışması ise, Türk kültürüne ve sağlık sistemine uygun olarak bu bilgileri güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmeyi hedeflemiştir.

Özellikle hemirelik öğrencileri gibi geleceğin sağlık profesyonelleri üzerinde yapılan çalışmalar, bu kişilerin hastalarına doğru bilgiyi aktarma ve risk azaltma davranışları teşvik etme yeteneklerini geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Bu ölçek, bilgi düzeyindeki boşlukları belirleyerek hedefe yönelik eğitim stratejilerinin geliştirilmesine olanak tanır.

Yapı

Deri Kanseri ve Güneş Bilgi Ölçeği, bilişsel bir yapıya, yani spesifik bir sağlık konusu hakkındaki bilgi birikimini ölçmektedir. Yapısal olarak, ölçek genellikle iki ana boyutta bilgi toplamaktadır:

Deri Kanseri Bilgisi: Malign melanom ve diğer cilt kanseri türlerinin nedenleri, belirtileri, risk faktörleri (UV radyasyonu, genetik yatkınlık, cilt tipi) ve erken teşhis yöntemleri.

Güneşten Korunma Bilgisi: Güneş kremi kullanımı (SPF değerleri, uygulama şekli), gölgede kalma, şapka ve koruyucu giysi kullanımı gibi davranışsal koruyucu önlemlerin etkinliği ve zamanlaması.

Ölçekteki maddeler, doğru ya da yanlış olarak puanlanabilen bilgiye dayalı sorulardan oluşur ve katılımcının konu hakkındaki bilimsel gerçeklere ne kadar hakim olduğunu gösterir. Bu bilgi, bireylerin risk algısı ve dolayısıyla koruyucu davranışları da etkilemektedir.

Geçerlik

Türkçe versiyonunun geçerlik çalışmaları, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel olarak Türk popülasyonuna uygunluğunu test etmiştir. Haney ve arkadaşları (2016), ölçeğin yapı geçerliğini incelemek üzere faktör analizleri uygulamıştır.

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin konu alanını yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri ile değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik yapısını destekleyip desteklemediğini anlamak için faktör analizi kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin kavramsal yapısını korunduğunu göstermiştir.

Geçerlik sonuçları, ölçeğin Türkiye'deki sağlık eğitimi alanında deri kanseri ve güneş bilgisi düzeyini ölçmek için uygun ve geçerli bir araç olduğunu teyit etmektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleri ile tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini göstermektedir. 2016 yılındaki psikometrik çalışmada, ölçeğin iç tutarlılığı değerlendirilmiştir.

İç tutarlılık analizi, genellikle Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak rapor edilir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Çalışmada elde edilen katsayılar, ölçeğin hem birelik öğrencilerinde güvenilir bir bilgi ölçümüne sağladığını desteklediği varsayılmaktadır. Ölçek, bilgi düzeyindeki değişimi ölçmek için yeterli güvenirlilik düzeyine sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçeğin Türkçe uyarlamasında, orijinal ölçeğin boyut yapısını korunup korunmadığını incelemek amacıyla Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA ve/veya Confirmatory Factor Analysis - CFA) yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, 25 maddenin kaç alt boyutta toplandığını ve bu boyutların teorik olarak beklenen bilgi alanlarını temsil edip etmediğini

belirlemidir.

Faktör yapısının incelenmesi, ölçeğin sadece genel bir bilgi puanı vermekle kalmayıp, aynı zamanda katılımcıların Deri Kanseri Etiyolojisi ve Güneş Korunma Uygulamaları gibi spesifik alanlardaki bilgi düzeylerini de ayrı ayrı değerlendirmeye imkan tanıdığı gösterir. Bu analizler, ölçeğin yapısal olarak sağlam olduğunu ve Türk popülasyonunda da geçerli bir şekilde kullanılabileceğini ortaya koymuştur.

Araç

Test Türü: Bilgi Ölçeği (Knowledge Scale) / Uyarılama

Format: 25 maddeden oluşan bilgiye dayalı maddeler (Genellikle Doğru/Yanlış veya Çoktan Seçmeli formatında uygulanır, ancak derecelendirme bilgisi orijinal kaynaktan belirtilmemiştir).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sağlık Alanı Öğrencileri (Özellikle **Hemşirelik Öğrencileri**)

Yaş Grubu: Üniversite öğrencileri (Genç Yetkinler, 18-25 yaş aralığı)

Popülasyon Detayları: SCSKS'nin Türkçe versiyonu, mesleki eğitimlerinin bir parçası olarak sağlık bilgisine sahip olması beklenen hemşirelik öğrencileri üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Bilgi düzeyini ölçmeye yönelik nesnel maddelerden oluşur. Maddeler puanlanır ve toplam puan, bireyin deri kanseri ve güneş hakkında genel bilgi düzeyini yansıtır.

Anahtar Kelimeler

Güneş Saflığı, UV Radyasyon, Melanom, Erken Teşhis, Güvenirlilik, Alfa Katsayısı, Hemşirelik Eğitimi, Halk Saflığı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: meryem.ozturk@deu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Meryem Öztürk Haney)

Yayın Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye (2016 yayınına göre).

Ölçümler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal kaynağı ve uyarlama çalışması uluslararası hakemli bir dergide (Journal of Cancer Education) yayımlanmıştır. Ölçeği ticari olmayan akademik amaçlarla kullanmak için sorumlu yazardan izin alınması tavsiye edilir. Ölçeğin Türkçe uyarlama ve psikometrik test yılı 2016'dır.

Makalenin tam metnine erişim için Springer bağlantısı mevcuttur: link.springer.com.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir: deri-kanseri-ve-gunes-bilgi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Haney M. Ö., Bahar, Z., Beşer, A., Arkan. G., & Cengiz, B. (2016). Psychometric Testing of the Turkish Version of the Skin Cancer and Sun Knowledge Scale in Nursing Students. *Journal of Cancer Education*. DOI: 10.1007/s13187-016-1041-2.

Orijinal ölçeğin geliştiricisine ait yayınlar (Türkçe uyarlama makalesinde belirtilen orijinal referanslar).

Deri Kanseri ve Güneş Bilgi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Ancak ölçek toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerine erişim için sorumlu yazar Meryem Öztürk Haney ile iletişime geçilmesi veya 2016 tarihli referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.